



Lakossági útmutató az

Európai Unión belüli, határon átnyúló polgári peres eljárásokról



Európai Igazságügyi Hálózat
polgári és kereskedelmi ügyekben



Előszó

az Európai Unión belüli, határon átnyúló polgári peres eljárásokról szóló lakossági útmutatóhoz

2 |



Viviane Reding
Alelnök

Jogérvényesülés, alapvető
jogok és uniós polgárság

Az Európai Unió már rendelkezik az egyéneket és a vállalkozásokat a határon átnyúló peres eljárásokban segítő jogszabályrendszerrel. Idetartoznak a határon átnyúló adósság behajtását egyszerűsítő új eljárások. A nem vitatott pénzkövetelésre vonatkozó „európai fizetési meghagyás” és a 2 000 EUR összegig terjedő „kis értékű követelések európai eljárása” nagyon fontos jogi eszköz. Ezen eljárásoknak köszönhetően az uniós polgárok és vállalkozások gyorsabban és eredményesebben oldhatják meg a határon átnyúló ügyeket, mivel ezen eszközök révén könnyebben érvényesíthetők a más tagállambeli alperes elleni követelések.

A szabad mozgás az uniós polgárok alapvető joga, amelynek a gyakorlatban is érvényesülnie kell. E jogot valamennyi tagállamban kézzelfogható valósággá kell tennünk. Adott esetben következetesen biztosítani kell az uniós jogszabályok érvényesülését. A polgári jog területén egyszerűbbé tehetjük a polgárok mindennapjait, különösen azokban az esetekben, ha másik európai országba költöznek vagy ott vásárolnak. A belső határok nélküli, jogérvényesülésen alapuló európai térség létrehozása erősíti az egységes piacot, aminek fontos része a határon átnyúló követelések behajtásának egyszerűsítése.

E lakossági útmutató célja a bemutatott európai eljárások alapjául szolgáló jogszabályok és elvek ismertetése, valamint a választás megkönnyítése, ha ezeket igénybe kívánjuk venni. Az útmutató csak polgári és kereskedelmi ügyekre terjed ki.

Meggyőződésem, hogy ez az útmutató hozzájárul majd a szóban forgó eszközök eredményesebb igénybevételéhez és alkalmazásához, és ténylegesen segíteni fogja Önt.

Üdvözlettel



1. BEVEZETÉS

Vásárolt már interneten keresztül az Európai Unió valamely tagállamában úgy, hogy az áru nem érkezett meg? Vásárolt már számítógépet szabadsága alatt, és hazaérkezésekor derült ki, hogy nem működik? Előfordult már, hogy a nyaralóját felújító építési vállalkozás nem végezte el jól a munkát?

Hasonló helyzetben megtörténhet, hogy jogi lépéseket kíván tenni – de mi a teendő, ha a beperelni kívánt személy lakhelye vagy kereskedő székhelye másik tagállamban van?

Az Európai Unió már rendelkezik az egyéneket a határon átnyúló peres eljárásokban segítő jogszabályrendszerrel. E lakossági útmutató célja a vonatkozó jogszabályok és a mögöttük rejlő elvek bemutatása, így Ön eldöntheti, hogy igénybe kívánja-e venni ezeket. Az útmutató segít abban is, hogy hol szerezheti be a megfelelő formanyomtatványokat és további információkat. Kizárólag a polgári és a kereskedelmi ügyekkel foglalkozik – a büntetőjogot, a családjogot, a csődeljárást és az örökléssel kapcsolatos kérdéseket nem érinti. E szabályok Dániára nem alkalmazandók*.

* A Brüsszel I. rendelet azonban a Dániával kötött párhuzamos megállapodás miatt alkalmazandó.

A bírósághoz fordulás stresszel jár, időigényes és költséges, ezért mielőtt így tesz, próbálja egyezséggel rendezni a jogvitát, illetve fontolja meg, hogy esetleg az alternatív vitarendezés módszeréhez vagy ombudsmanhoz fordul. Amennyiben e módszerek nem vezetnek eredményre, bizonyosodjon meg a perelni kívánt személy pontos nevééről és címéről, valamint tájékozódjon arról, hogy az érintett rendelkezik-e a kárigény kielégítéséhez szükséges eszközökkel, máskülönben nincs sok értelme perelni. Az alternatív vitarendezésről az alábbi honlapon érhető el további információk: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_gen_hu.htm

A határon átnyúló fogyasztói jogokról az alábbi honlapon olvashat részletesebben: http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/index_en.htm

„Az Európai Unió már rendelkezik az egyéneket a határon átnyúló peres eljárásokban segítő jogszabályrendszerrel.”

2. MELYIK JOGSZABÁLY ÉS MELYIK BÍRÓSÁG?

A 44/2001/EK rendelet (Brüsszel I. rendelet) szabályozza, hogy melyik bíróság jár el egy határon átnyúló ügyben. Nagyon fontos, hogy tudja, hol kell kezdeményeznie a bírósági eljárást. Általánosságban az alperes lakhelye vagy a vállalkozás székhelye szerinti tagállam bírósága jár el az ügyben, de előfordulnak kivételek; ezekről részletesen a 7. pontban olvashat.

A határon átnyúló ügyek egyszerűsítése és felgyorsítása érdekében, illetve a másik tagállamban lakó alperes elleni igények érvényesítésének egyszerűsítése céljából az EU a következő eljárásokat vezette be:

4



A. európai fizetési meghagyás (1896/2006/EK rendelet)

Ez az eljárás alkalmazandó abban az esetben, ha olyan személytől követel pénzt, aki nem tagadja, hogy tartozik Önnek a szóban forgó összeggel (nem vitatott pénzkövetelés). Az eljárás megindításához formanyomtatványokat kell kitöltenie. A nyomtatványok és további információk valamennyi uniós nyelven megtalálhatók a Polgári Ügyek Európai Igazságügyi Atlasza honlapján:
http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_hu.htm

B. európai végrehajtható okirat (805/2004/EK rendelet)

Az európai végrehajtható okirat lehetővé teszi, hogy a nemzeti bíróság által hozott ítéletet, bírósági egyezséget vagy közokiratot más tagállamban is végrehajtsák. Ezt az eljárást alkalmazzák a nem vitatott követelésekre irányuló keresetknél is abban az esetben, ha a nemzeti bíróság már kimondta, hogy a szóban forgó összeget Ön jogosan követeli. A végrehajtható okirat kiállítását az ügyet érdemben megítélő bíróságnál kérheti, amennyiben Ön megfelel az adott tagállamban érvényes követelményeknek.

Ezen eljárás szempontjából a követelést nem vitatottnak tekintik abban az esetben, ha az alperes a bíróságon, a bíróság által jóváhagyott egyezségben vagy közokiratban elismerte a követelés jogosságát, ha soha nem vitatta azt, vagy ha kezdetben vitatta, de a későbbiekben nem jelent meg a bírósági tárgyaláson (a követelés hallgatólagos elismerése).

C. kis értékű követelések európai eljárása (861/2007/EK rendelet)

Az eljárás a 2 000 EUR-t – kamat nélkül – meg nem haladó, határon átnyúló követelések esetén alkalmazandó. Általában írásban zajlik, a felperes által kitöltött formanyomtatvány alapján, amelyre az alperes válaszolhat:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_filling_hu.htm

Az Európai Unió belüli polgári igazságszolgáltatásról és a nemzeti eljárásokról bővséges információt talál a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságszolgáltatási Hálózat honlapján:
http://ec.europa.eu/civiljustice/homepage/homepage_ec_hu.htm

A Polgári Ügyek Európai Igazságügyi Atlasza gyakorlati információkat ad a határon átnyúló jogvitákról. Honlapjukon megtalálja a kitöltendő formanyomtatványokat is:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_hu.htm

3. MELYIK ELJÁRÁST KÖVESSEM?

Kevesebb mint 2 000 EUR-t követel? Ebben az esetben válassza a kis értékű követelések európai eljárását! Ha azonban az adós várhatóan nem vitatja majd az Ön követelésének jogosságát, akkor alkalmazhatja az európai végrehajtható okiratot vagy az európai fizetési meghagyást is. Emlékeztetjük arra, hogy az európai végrehajtható okirat nemzeti eljárásként kezdődik (a nemzeti bíróság ítéletet hoz az Ön javára valakivel szemben), és csak ezután válik európai eljárássá, segítséget nyújtva Önnek abban, hogy egy másik tagállamban végrehajthassa az ítéletet. Ezzel ellentétben az európai fizetési

meghagyás kezdettől fogva európai eljárás. Ha Ön más tagállamban kénytelen valaki ellen lépéseket tenni, akkor egyszerűbb lehet az európai fizetési meghagyás alkalmazása, mivel a formanyomtatványok és információk az anyanyelvén állnak rendelkezésére. Ha ügyében már a másik felet elmarasztaló ítélet született, akkor az európai végrehajtható okirat a célszerűbb.

Amennyiben magasabb összegű polgári jogi igényt szeretne érvényesíteni, illetve követelését várhatóan vitatják majd, akkor az alább olvasható egyéb szabályok alkalmazandók.



© iStockphoto.com

„Kevesebb mint
2 000 EUR-t
követel?”

4. EURÓPAI VÉGREHAJTHATÓ OKIRAT



Ezen eljárás első lépéseként a bíróságnak az Ön részére kedvező ítéletet kell hoznia az adós ellen. Az ügyben eljáró bíróság meghatározására vonatkozó szabályokat a 7. pont tartalmazza (figyeljen arra, hogy ha az adós fogyasztó, akkor az ő lakhelye szerinti bíróság tárgyalja az ügyet). Nem vitatott követelés esetén is megfelelően kézbesíteni kell az adós számára a követelés okát, az összeget (adott esetben a kamatokkal együtt), valamint a felek nevét és címét tartalmazó iratot. Az ítélet elrendeli majd, hogy az adós egy adott összeg megfizetése révén kártalanítsa Önt.

Ekkor kérelmeznie kell, hogy az ítéletet hitelesítsék európai végrehajtható okiratként. Az ítélethozó bíróság ezt a renDELETEhez csatolt formanyomtatvány útján teszi meg, amely az adott nyelven megtalálható az interneten az alábbi címen:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/rc_fillingeo_hu.htm

Az európai végrehajtható okirat bíróság általi kibocsátását követően az okiratot meg kell küldeni az adós lakhelyéül szolgáló vagy az adós eszközei alapján illetékes tagállam végrehajtó hatóságának. A másik tagállamban történő végrehajtás csak akkor utasítható vissza, ha ugyanazon felek között a másik tagállamban más, összeegyeztethetetlen ítélet született. A tagállamokban történő végrehajtásról részletesebben a következő oldalon olvashat:

http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_hu.htm

Az európai végrehajtható okirat mellett be kell nyújtania az Ön javára szóló eredeti ítélet másolatát, adott esetben pedig az európai végrehajtható okirat fordítását, attól függően, hogy a másik tagállam végrehajtó hatósága milyen nyelveken fogad el beadványokat (az Atlasz honlapján megtalálja az elfogadott nyelvek listáját is). Más formásra nincs szükség: az ítélet immár végrehajtható a másik tagállamban. A végrehajtás az adott tagállam szabályai szerint történik, tehát ha például ott általában bírósági végrehajtó hajtja végre az ítéletet, akkor Önnek is bírósági végrehajtást kell kezdeményeznie.

„Más formásra nincs szükség: az ítélet immár végrehajtható a másik tagállamban.”

5. EURÓPAI FIZETÉSI MEGHAGYÁS

Az eljárás sokban hasonlít a fentihez – szintén formanyomtatványok alapján történik, és határon átnyúló pénzkövetelésekre irányul –, itt azonban nem szükséges a nemzeti bíróság által hozott ítélet megléte. Az eljárás addig folytatódik, amíg az alperes a követelést nem vitatja – amennyiben vitatja, akkor a vitatott üggyé minősített ügyet annak a tagállamnak a rendes, nemzeti, polgári peres eljárási szabályai szerint tárgyalják, ahol Ön az eljárást kezdeményezte.

Határon túli követelésének európai fizetési meghagyássá alakítását a rendelet mellékletében található „A” formanyomtatvány kitöltésével kérheti. A formanyomtatványt minden nyelven megtalálja a következő linken: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_hu.htm

Ezen meg kell adnia a felek (Ön és az alperes) nevét és címét, részleteznie kell az ügyet, egyértelműen jeleznie kell, hogy határon túli követelésről van szó, és ismertetnie kell a követelést alátámasztó bizonyítékot.

Azt, hogy az Ön esetében melyik bíróság bocsátja ki az európai fizetési meghagyást, és hová kell küldenie a kérelmet, a következő weboldalon találja meg: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_courtsJurisd_hu.htm

„Ha az alperes nem nyújt be ellentmondást,
az európai fizetési meghagyás automatikusan
végrehajthatóvá válik”



A bíróság megvizsgálja a kérelmét, és ha Ön helyesen töltötte ki a formanyomtatványt, valamint eleget tett az esetleges további információkéréseknek, a bíróság 30 napon belül kiállítja az európai fizetési meghagyást.

Ezután a bíróság kézbesíti az alperesnek a fizetési meghagyást, aki vagy kifizeti a követelt összeget, vagy vitatja azt. 30 nap áll rendelkezésére ahhoz, hogy az európai fizetési meghagyással szembeni ellentmondást megküldje. Ha ez megtörtént, akkor az ügyet átteszik a polgári rendsbírósághoz, amely a nemzeti jog alapján hozza meg ítéletét.

Ha az alperes nem nyújt be ellentmondást, az európai fizetési meghagyás automatikusan végrehajthatóvá válik. A másik tagállamban történő végrehajtás csak akkor utasítható vissza, ha ugyanazon felek között a másik tagállamban más, összeegyeztethetetlen ítélet született. Önnek meg kell küldenie az európai fizetési meghagyás másolatát – adott esetben a fordítást is – azon tagállam végrehajtó hatóságainak, ahol a követelését érvényesíteni szeretné (ahol az alperes lakik, vagy ahol eszközei találhatóak). A végrehajtással kapcsolatosan további információkat talál a következő honlapon:

http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_hu.htm

6. KIS ÉRTÉKŰ KÖVETELÉSEK

Ezt az eljárást a 2 000 EUR-t (kamat nélkül) meg nem haladó követelésekre alkalmazzák, és általában írásban, formanyomtatványok segítségével zajlik annak érdekében, hogy az eljárás a lehető leggyorsabban és legegyszerűbben befejeződjön.

A renDELETEhez csatolt „A” formanyomtatványon kell megadnia adatait és ismertetnie a követelést. A formanyomtatvány az alábbi oldalon érhető el:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_filling_hu.htm

Amennyiben rendelkezésére állnak bizonyító erejű dokumentumok – pl. számlák –, ezeket csatolnia kell a kérelemhez.

A bíróságnak a kérelem beérkezésekor ki kell töltenie a válasz-formanyomtatványt (szintén megtalálható az Atlasz honlapján). A kérelem beérkezését követő 14 napon belül a bíróságnak meg kell küldenie a kérelem másolatát és a válasz-formanyomtatványt az alperesnek. Az alperesnek 30 nap áll rendelkezésére a válaszához, amit a válasz-formanyomtatványon számára fenntartott rész kitöltésével tehet meg. A bíróságnak a beérkezett válasz másolatát 14 napon belül továbbítania kell az Ön számára.

Az alperes esetleges válaszánaK kézhezvételét követő 30 napon belül a bíróság vagy ítéletet hoz a kis értékű követelés ügyében, vagy írásban további információt kér valamelyik féltől, vagy beidézi a feleket tárgyalásra. Tárgyalás esetén Önnek nincs szüksége ügyvédi képviselőre.

Ha az Ön számára kedvező ítélet születik, kérheti a bíróságot, hogy töltsen ki az Atlasz honlapján található „D” formanyomtatványt. Ezért Önt semmilyen díjfizetési kötelezettség nem terheli. E formanyomtatvánnyal (amelyet szükség esetén le kell fordítani a másik tagállam hivatalos nyelvére) és az ítélet másolatával az ítélet további formások nélkül végrehajtható az Európai Unió másik tagállamában. A másik tagállamban történő végrehajtás csak akkor utasítható vissza, ha ugyanazon felek között a másik tagállamban más, összeegyeztethetetlen ítélet született.

„Tárgyalás esetén Önnek nincs szüksége ügyvédi képviselőre.”

Az egyes tagállamokban történő végrehajtásról további információt talál a http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsAuthorit_hu_hu.htm oldalon.

A kis értékű követelésekről szóló rendelet értelmében a magyar hatóságoknak – például a helyi bíróságon – segíteniük kell Önt a formanyomtatványok kitöltésében.



7. ÁLTALÁNOS POLGÁRI JOGI KÖVETELÉSEK

A „Brüsszel I.” rendelet (44/2001/EK rendelet) meghatározza, hogy a határon túli jogvitákat mely bíróság tárgyalja, valamint hogy miként ismertethető el és hajtatható végre az ítélet egy másik tagállamban.

Rendszerint az alperes lakhelye szerinti tagállam bíróságai tárgyalják az ügyet. Ha azonban az ügyet fogyasztó kezdeményezte, akkor választhat a saját lakhelye, illetve az alperes lakhelye szerinti tagállam bíróságai között. A költségek és az eljárási nyelv miatt a fogyasztók általában a lakhelyük szerinti tagállam bíróságai előtt pereskednek.

Szerződésszegés esetén a szerződés végrehajtási helye szerint illetékes bíróságnak kell tárgyalnia az ügyet. Ha az ügy nem szerződéses jellegű (jogellenes károkozással összefüggő), akkor a káresemény bekövetkeztének helyszíne szerint illetékes bíróság tárgyalja az esetet. Ha például Ön valakinek a gondatlansága miatt megsérül, akkor az ügyet a sérülés helyszíne szerinti tagállamban tárgyalják.

A rendelet valamennyi polgári és kereskedelmi ügyre alkalmazandó, amennyiben a követelés vitatott, vagy 2 000 EUR-nál magasabb összegű.

Az eljáró bíróság meghatározását követően és feltételezve, hogy az Ön számára kedvező ítélet született, az ítéletet el kell ismertetni a többi tagállamban. A másik tagállamban való végrehajtás érdekében azonban Önnek kérelmeznie kell a végrehajtás szerinti tagállam bíróságánál a végrehajthatóságról szóló tanúsítvány kibocsátását. A tanúsítvány birtokában – a fent ismertetett eljárásoknak megfelelően – igénybe kell vennie az adós lakhelye vagy székhelye szerinti tagállam végrehajtási mechanizmusait, azaz bírósági végrehajtást, fizetésletiltást stb. kell kezdeményeznie.

8. KÖVETKEZTETÉS

Kissé ijesztőnek tűnhet jogi lépéseket kezdeményezni egy másik tagállambeli lakos vagy ott székhellyel rendelkező vállalkozás ellen. A külföldi lakhely vagy székhely azonban nem mentesítheti a külföldi alperest a felelősség alól. A károsultak jogainak érvényesülését elősegítendő az Európai Unió közös szabályokat és eljárásokat fogadott el a határon túli jogvitákra vonatkozóan, amelyeket a jelen útmutató ismertetett.

HU

Kapcsolat

Európai Bizottság
Jogérvényesülési Főigazgatóság
Európai Igazságügyi Hálózat polgári
és kereskedelmi ügyekben
Rue Montoyer 59,
B-1049 Brussels

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>

ISBN 978-92-79-16636-5



9 789279 166365

DS-31-10-598-HU-C doi:10.2838/23043

Feudtjap@iStockphotos.com